

Abant Sosyal Bilimler Dergisi

Journal of Abant Social Sciences

2022, 22(3): 1333-1345, doi: 10.11616/asbi.1160537

Av Turizminin Ekonomik Etkisinin Belirlenmesi: Kastamonu Örneği

Determining the Economic Impact of Hunting Tourism: The Case of Kastamonu

Ali ŞENGÜL¹, Hakkı ÇILGINOĞLU²

Geliş Tarihi (Received): 11.08.2022

Kabul Tarihi (Accepted): 29.10.2022

Yayın Tarihi (Published): 30.11.2022

Öz: Turist profillerinde yaşanan değişikliklerle birlikte, birçok ülke alternatif turizm çeşitlerine daha fazla önem vermeye başlamıştır. Bu çeşitlerden biri de av turizmidir. Av turizmi, son yıllarda ülkelerin ekonomisine ciddi oranda katkı sunan bir sektör haline gelmiştir. Av turizmi, hem bireylerin şehir yaşantısından uzaklaşarak doğayla buluşmasını hem de yaban hayvanlarının sürekliliğinin sağlanması için önemli bir olgudur. Kastamonu ili de sahip olduğu yaban hayatı sahalarıyla av turizmi için oldukça elverişli bir bölgedir. Bu çalışmada av turizmi faaliyetlerinin, bölgeye kattığı ekonomik etkilerin belirlenmesi ve bu etkilerin artırılması için ilgili paydaşlar açısından farkındalık oluşturmak amaçlanmıştır. Bu kapsamda 2021-2022 av sezonunda Kastamonu'ya gelen yerli ve yabancı turistlere yönelik ilgili kurumların kayıtları incelenmiştir. Yapılan incelemeler sonucunda, av turizminden elde edilen gelirin önemli derecede olduğu belirlenmiş ve bu düzeyin artırılması için çalışma kapsamında bazı öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Av turizmi, Kastamonu, Avcılık, Ekonomik etki.

&

Abstract: With the changes in tourist profiles, many countries have started to give more importance to alternative tourism types. One of these types is hunting tourism. Hunting tourism has become a sector that contributes significantly to the economy of countries in recent years. Hunting tourism is an important phenomenon both for individuals to get away from city life and to meet with nature and to ensure the continuity of wild animals. Kastamonu province is a very suitable region for hunting tourism with its wildlife areas. In this study, it is aimed to determine the economic effects of hunting tourism activities in the region and to raise awareness in terms of relevant stakeholders in order to increase these effects. In this context, the records of the relevant institutions for domestic and foreign tourists coming to Kastamonu in the 2021-2022 hunting season were examined. As a result of the examinations, it was determined that the income obtained from hunting tourism was significant and some suggestions were presented within the scope of the study to increase this level.

Keywords: Hunting tourism, Kastamonu, Hunting, Economic impact.

Atıf/Cite as: Şengül, A., Çılğınoğlu, H. (2022). Av Turizminin Ekonomik Etkisinin Belirlenmesi: Kastamonu Örneği. *Abant Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(3), 1333-1345. doi: 10.11616/asbi.1160537

İntihal-Plagiarizm/Etik-Ethic: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş ve intihal içermediği, araştırma ve yayın etiğine uyulduğu teyit edilmiştir. / This article has been reviewed by at least two referees and it has been confirmed that it is plagiarism-free and complies with research and publication ethics. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/asbi/policy>

Copyright © Published by Bolu Abant İzzet Baysal University, Since 2000 – Bolu

¹ Bil. Uzm., Ali Şengül, Kastamonu Üniversitesi, alissengul@hotmail.com. (Sorumlu Yazar)

² Dr.Öğr. Üyesi, Hakkı Çılğınoğlu, Kastamonu Üniversitesi, hcliginoglu@kastamonu.edu.tr.

1. Giriş

Turizm sektörü, yoğun bir evrim sürecinin ardından son yıllarda küresel açıdan önem kazanan bir sektör haline gelmiştir (Martin-Delgado vd., 2020). Özellikle II. Dünya Savaşı'na kadarki süreçte turizm faaliyetleri, çoğunlukla soyluların ve elitlerin katılımıyla gerçekleşen bir olgu durumundaydı (Sağcan, 1986). Ancak daha sonraki süreçte, teknolojinin gelişmesi, çalışma şartlarının iyileştirilmesi ve bireylerin gelir miktarlarındaki artış gibi sebeplerden dolayı yaşanan bölgeden uzaklaşma ve dinlenme gibi ihtiyaçlar ortaya çıkmaya başlamıştır (Şafak, 2003). Bu durum ise bazı turizm çeşitlerinde doygunluğa ulaşılmasına ve kitle turizmi yerine bireysel turizme ilginin artmasına neden olmuştur (Şafak, 2003; Özer, 2020). Bu gelişim sonucunda kültürel turizm, spor turizmi, av turizmi ve özel ilgi turizmi gibi turizm çeşitlerine olan eğilim artmaya başlamıştır.

Şehir yaşantısının monotonluğundan sıkılan ve bir değişiklik ihtiyacı hisseden bireyler, bu ihtiyacı karşılamak için yeşil alanlarda gerçekleştirilen rekreasyonel faaliyetlere katılmaktadır. Bu yeşil alanlardaki faaliyetlerden biri de insanların ihtiyaç duyduğu değişikliği, yeşil alanı, açık ve temiz havayı karşılayabilen avcılık faaliyetidir (Ege, 1996:50). Avcılık, ilk çağlardan beri yaşamın sürdürülebilmesi için gıda, giyim, savaş malzemesi gibi materyallerin toplanması amacıyla yapılan zorunlu bir faaliyetken, günümüzde zevk amacıyla yapılan bir aktivite haline dönüşmüştür. Günümüzdeki insanlar, avlanabilmek için hem yurtiçi hem de yurtdışındaki bölgelere seyahatler gerçekleştirmekte ve bu durum da turizm sektörüne katkı sağlamaktadır (Bayer, 1992). Bu olaya av turizmi adı verilmektedir. Son yıllarda birçok dünya ülkesi av turizmi sayesinde, hem av hayvanlarının neslinin tükenmesini önlemekte hem bu hayvanların yaşam alanlarını korumakta hem de av turizminin başta ekonomik olmak üzere önemli getirilerinden faydalanmaktadır. Bu kapsamda, av turizminin, doğal dengenin korunması ve sürekliliğinin sağlanabilmesi açısından gerekli bir faaliyet olduğu söylenebilir (Osmonalieva, 2007:35).

Bu çalışmada, avcılık faaliyetlerinin, gerçekleştiği bölgede av turizminin sağladığı katkıyı ve bunun artırılması için gerekenleri ortaya koyarak paydaşlar açısından farkındalık oluşturmak amaçlanmıştır. Bu çalışma, Kastamonu ilinde bulunan ve av faaliyetleri konusunda yetki/söz sahibi olan paydaşlarda av turizmi algısının/bilincinin oluşması/gelişmesi, av turizmine daha fazla önemin verilmesi ve bundan sonraki çalışmalara fayda sağlaması açısından önem arz etmektedir.

2. Avcılık ve Av Turizmi

Avcılık kavramı, eski dönemlerde, insanların geçim kaynağı olarak ortaya çıkmış bir kavramdır. Başlarda yiyecek ve giyecek elde etmek amacıyla yapılan avcılık, zaman içerisinde askeri eğitim ve spor için de kullanılmış ve hatta eğlenceye dönüşmüştür (Yarar, 2009:123). Avcılık, bireylerdeki içgüdüleri tatmin etme olanağı sağlayan ve aynı zamanda doğa ve temiz havadan yararlanma, farklı türdeki canlıları görme ve bu canlıları yakalama gibi deneyimlerle mutluluk sağladığı düşünülen bir faaliyettir (Olalı ve Timur, 1988). Yeryüzü ekosisteminin önemli parçalarından olan av ve yaban hayatı kaynakları, bir bileşene sahip olması ve hayvan türleriyle doğrudan bir bağlantısı olması nedeniyle çevre kavramına da dahil edilmektedir (Güneş, 2009).

Yaban hayatı popülasyonu, neredeyse tüm dünya ülkelerinde hızlı bir şekilde yok olmaktadır. Bu yok oluşun sebepleri arasında insanların çevreyi tahrip etmesi ve bununla birlikte yaban hayatı habitatlarının kaybolması gösterilmektedir. Özellikle son 200 yıl içerisindeki tahribat daha da artmış ve birçok hayvanın nesli tükenmiş ya da tükenme noktasına gelmiştir. Bu süreçte bireylerin doğaya ve turizme olan ilgilerinin artmasıyla av amaçlı turizme olan ilgi de artmaya başlamıştır (Ulusoy, 2016:53). Av turizmi, avcı niteliğine sahip bireyler tarafından belirli ilkelere göre avlanma amacıyla yapılan etkinlikler olarak tanımlanmaktadır. Av turizminin en önemli amaçlarından biri, yeterli sayıda popülasyona sahip olan ve av için uygun hayvanların avlanmalarına izin verilerek ülke ekonomisine katkıda bulunmaktır (Demir vd., 2012). Bir başka açıdan av turizmi; av ve yaban hayvanlarının, yerli ve/veya yabancı avcılarının kullanımına denetim altında izin verilmesini, bu kaynakların da turistik ve rekreasyonel açıdan değerlendirilerek ulusal ekonomiye ve ülke turizmine katkı sağlamayı amaçlayan etkinliklerdir (Özdönmez vd., 1996).

Dolayısıyla av turizmi, bireylerin farklı ihtiyaçlarını ve eğilimlerini karşılayabilen bir turizm çeşididir. Av amacıyla yapılan turizm faaliyetlerine katılan bireyler, hem yaban hayvanlarının boynuz, diş ve post gibi parçalara sahip olmakta hem de farklı yerleri görebilerek farklı kültürler tanıma fırsatına sahip olmaktadır. Av turizmi, av hayvanlarının nesillerini sonsuza kadar sürdürebilecek ve genetik çeşitliliğe imkan sağlayacak sayıda olmalarını gerektirirken, bununla birlikte yaşadıkları bölgenin kaldırabileceği sayıyı aşmamalarını sağlamaktadır (Yıldızbakan ve Keleş, 2011).

Bu etkenler de sürdürülebilirlik kavramını gündeme getirmektedir. Avcılığın sürdürülebilirlik açısından bazı amaçları şu şekilde belirtilmiştir (Unur, 2000);

- Farklı türlerdeki yaban hayvanlarının varlığını ve yaşam ve beslenme alanlarını dengeli bir şekilde korumak
- Yaban hayvanlarının soylarının tükenmemesi için gereken önlemleri almak
- Sürekli izlemek suretiyle bu hayvanların aşırı şekilde üremesine engel olmak
- Bulaşıcı hastalıklara ve yasak avlanmalara karşı önlemler almak
- Avcılığın, yasa ve kurallar çerçevesinde yapılmasını sağlamak ve gerekli önlemler almak

Bu amaçlar doğrultusunda yapılan çalışmalara rağmen, başta ateşli silahların kullanılmasıyla düzensiz ve kaçak avlanmalar gibi faktörlerden dolayı birçok yaban hayvanının nesli tükenmiş ya da tükenme noktasına gelmiştir (Ege, 1996).

Bu bağlamda, ilgili mevzuata uygun olarak yapılan av turizmi ülkeler için çok önemli bir ekonomik getiri sağlayabilmektedir. Çünkü avcılık için yüksek miktarlarda harcama gerekmekte ve av turizmi faaliyetlerine katılan turistler çok yüksek gelir seviyelerine sahip bireylerden oluşmaktadır. Bu durum hem yerli hem de yabancı turistler için aynıdır (Osmonalieva, 2007:34). Normal bir turizm aktivitesine katılan turistler, ortalama olarak 750 Dolar harcama yaparken, av turizmi aktivitesine katılan turistler, kişi başı yaklaşık 2000 Dolar harcama yapmaktadır. Bir araştırmaya göre, Antalya'da yapılacak 5 günlük bir av turizmi seyahatinde, turistler, seyahat şirketlerine kişi başı yaklaşık olarak 15.000 Dolar ödemiştir (Umar, 1993; Ukav, 2012). Elde edilen gelirin yanı sıra ekonomiye istihdam yönünden de katkı sağlamaktadır. Çeşitli av türlerine göre avcılık faaliyetlerinde 3 ile 10 kişi istihdam edilebilmektedir. Bunun yanında avcılık faaliyetinin zaman almasına bağlı olarak konaklama süresi de uzayabilmektedir. Av turizmi gelirin köy tüzel kişiliklerine verilmesi de yöre halkının yaban hayatının korunması açısından katkılar sağlamaktadır (Ukav, 2012).

Avcıları kendi ülkeleri dışındaki yerlerde avlanmaya iten iki temel sebepten bahsedilmektedir. Bu sebepler; yerleşim ve sanayi bölgelerinin genişlemesiyle yaban hayatının büyük ölçüde azalması ve yüksek gelir düzeyine sahip avcılarının hem farklı türdeki av hayvanlarını avlamak hem de farklı ülkeler görmek istemesidir (Ege, 1996). Her avcılık faaliyeti turizm olarak nitelendirilmemektedir. Avcılığın, turizm kapsamında algılanabilmesi için bazı özelliklerin bulunması gerekmektedir. Bunlar; belli bir yerden başka bir yere seyahat etme, tur rehberi, konaklama gibi turistik hizmetlerden yararlanma, hizmetlerin para karşılığında yapılması, gidilen yerde geceleme olması gibi koşullardır (Osmonalieva, 2007:38).

Av faaliyetleri yalnızca belirli alanlarda yapılmakta ve bu bölgelere de avlak adı verilmektedir. T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı'nın ilgili mevzuatına göre, 4 farklı avlak bulunmaktadır. Bu avlaklar, özel avlak, devlet avlağı, genel avlak ve örnek avlaktır (Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü). Türkiye, sahip olduğu coğrafi yapısı, bitki örtüsü ve yaban hayatı gibi özellikleriyle av turizminin elverişli olduğu bir ülke konumundadır. Av turizminin özellikle ekonomik yönü ele alındığında, Türkiye için av turizminin öneminin de oldukça önemli bir seviyede olması gerektiği düşünülmektedir (Ulusoy, 2015).

3. Türkiye’de Av Turizmi

Türkiye, Asya, Avrupa ve Afrika kıtalarını birleştiren önemli bir coğrafi konuma sahip durumdadır. Bu kıtalardaki birçok yaban hayvanına ve tarihteki birçok medeniyete ev sahipliği yapmıştır. Bu durumdan dolayı, savaşlar, nüfus artışı, kaçak ve/veya aşırı ağaç kesimi, plansız kentleşme, orman yangınları gibi olaylara şahitlik etmiş ve ülkedeki ormanlar tüm kaynaklarıyla birlikte yoğun derecede sömürülmüş ve tahrip edilmiştir (Başkaya vd., 2012). Bu durumlar Türkiye’deki avcılık faaliyetlerini de etkilemiştir.

Türkiye’de av turizmi sezonu her yıl 1 Nisan’da başlar ve sonraki yıl 31 Mart’a kadar devam etmektedir. Bu süre içerisindeki uygulamalar, Merkezi Av Komisyonu (MAK) tarafından verilen kararlarla birlikte yürütülmektedir. Bu kararlar, avına izin verilen türler, avlanma sahaları, tarihleri, ücretleri, ilkeleri ve yasaklanan avlanma usul ve şekillerine yönelik kararlardan oluşmaktadır (Olçay vd., 2019). Ülkede avcılık kapsamında ciddi bir düzenleme ihtiyacı ilk olarak 1937 yılında ortaya çıkmış ve bu kapsamda Kara Avcılığı Kanunu çıkarılmıştır. Av turizmi ise 1950’li yıllarda başlamış ancak Türkiye’ye gelen yabancı turistler 1970’li yıllara kadar kendi imkanlarıyla avlanmışlardır. Bu dönemlerde bazı seyahat acenteleri av turizmine yönelik programlar düzenlese de herhangi bir yasak ya da kısıtlama olmadan avlanan turistler, oldukça bilinçsiz bir şekilde avlanmış ve orman tahribatı, yaban hayvanlarının kontrolsüzce avlanarak nesillerinin zarar görmesi gibi çok ciddi zararlar getirmişlerdir. Bu olumsuzluklardan sonra, Merkezi Av Komisyonu tarafından 1969-1970 av mevsimi için bazı kararlar alınmış ve avlanmak av teskeresine bağlanmış, av turizmi için izin koşulları ve özel av izinlerinin ana esasları belirlenmiştir (Sarı, 2007:52).

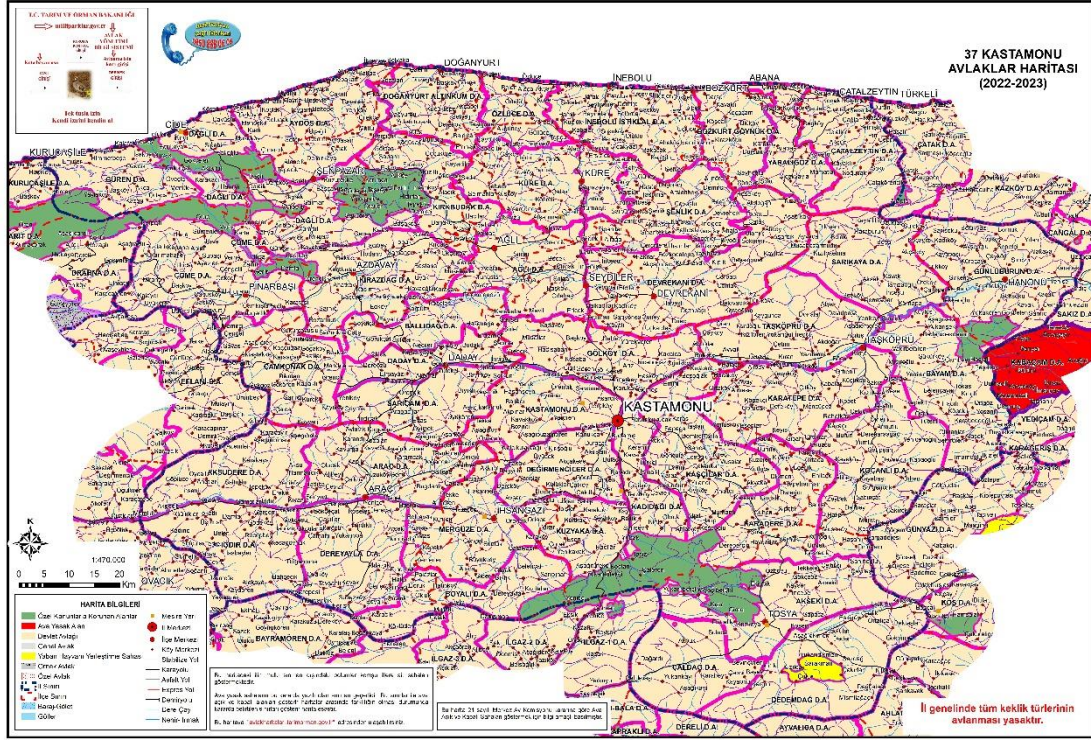
Daha sonra, 1973 senesinde Seyahat Acenteleri Kanunu’na dayanarak Av Turizmi Yönetmeliği çıkarılmış ve bu yönetmelikle birlikte av turlarını ve partilerini düzenleme görevi seyahat acentelerine verilmiştir. Ancak bu durum kontrolsüz avcılığın engellenmesi için yeterli olmamış ve bunu önlemek amacıyla da 1976-1977 av sezonunda yabancıların Türkiye’de avlanmaları bir yıl süreyle yasaklanmıştır. Bu yasaklamadan sonra, 1977 yılında yeni düzenlemeler uygulamaya koyulmuştur. Bu düzenlemelere göre de yabancı avcıların avlanabilmeleri için ancak A Grubu Seyahat Acentesi vasıtasıyla ülkeye gelebilecekleri ve ücret karşılığında avlanabileceklerine karar verilmiştir (Kayaöz, 2009:347).

Türkiye’deki bilinçli bir şekilde yapılan ilk gerçek av turizmi 1981 senesinde Antalya Düzlerçamı bölgesinde yapılan yaban keçisi avı ile başlamıştır. 1984 yılında da Artvin’de, yaban keçisi, yaban domuzu, kurt, çakal ve ayı gibi hayvanların avlanmalarına av turizmi kapsamında izin verilmiştir. Bu bölgelerdeki avlanmalar için hem yerli hem de yabancı turistlere izinler verilmiştir (Gürpınar, 1999). Son olarak 2003 yılında yayınlanan Kara Avcılığı Kanunu yürürlüğe girmiştir. Temel kanunlarda değişikliğe gidilmese de, sürekli değişen ihtiyaçlar doğrultusunda bu kanuna ek olarak yönetmelikler ve düzenlemeler yapılmaktadır (Özer, 2020).

4. Kastamonu’da Avlak Bölgeleri

Kastamonu ili Batı Karadeniz Bölgesi’nde yer almaktadır. İlin deniz seviyesinden yüksekliği 775 metre olup yüzölçümü 13.108.1 km²’dir (Kastamonu İl Tarım ve Orman Müdürlüğü). İlde çoğunlukla karasal iklim hakim durumdadır. Kastamonu’da genellikle ormanlık alanların fazlalığıyla birlikte engebeli araziler ön plana çıkmaktadır. İlin yaklaşık olarak %67’sini ormanlık alanlar oluşturmaktadır (Diler, 2021). Kastamonu’da ormanlık alanların çok olması, birçok farklı türdeki canlılar için yaşamı elverişli kılmaktadır. İlde genel olarak, karaca, yaban domuzu, geyik, ayı, tilki, kurt, çakal, tavşan ve ötücü/yırtıcı kuşlar gibi hayvanlar yaşamaktadır (Kastamonu İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü). Kastamonu’da av turizmi noktasında avlanmaya izin verilen birçok avlak bulunmaktadır. Bu avlaklar dışında, Kastamonu ilinde 4 adet yaban hayatı geliştirme sahası bulunmaktadır. Bu sahalarda, Azdavay Kartdağı YHGS, Ilgazdağı YHGS, Taşköprü Elekdağı YHGS, Tosya Gavurdağı YHGS’den oluşmaktadır (T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı).

Şekil 1: Kastamonu Avlamlar Haritası

Kaynak: Av Yönetimi Bilgi Sistemi

Şekil 1’de görülen Kastamonu’daki avlamları gösteren harita, 2022-2023 av sezonunda kullanılabilen avlamlardan oluşmaktadır. Bu avlamların tam listesi aşağıdaki Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1: Kastamonu’daki Avlamlar

Ballıdağ Mevkii Devlet Avlağı	Dedemdağı Devlet Avlağı
İnebolu İstiklal Devlet Avlağı	Değirmenciler Devlet Avlağı
Doğanyurt Altınkum Devlet Avlağı	Dereyayla Devlet Avlağı
Yaralığöz Devlet Avlağı	Devrekani Devlet Avlağı
Özlüce Devlet Avlağı	Gölköy Devlet Avlağı
Bozkurt Göynük Devlet Avlağı	Günlüburun Devlet Avlağı
Çatalzeytin Devlet Avlağı	Güren Devlet Avlağı
Küre Devlet Avlağı	İğdir Devlet Avlağı
Şenlik Devlet Avlağı	Kadıdağı Devlet Avlağı
Ağlı Devlet Avlağı	Karadere Devlet Avlağı
Akseki Devlet Avlağı	Karatepe Devlet Avlağı
Aksudere Devlet Avlağı	Kastamonu Devlet Avlağı
Araç Devlet Avlağı	Kaşçılar Devlet Avlağı
Aydos Devlet Avlağı	Kirazdağı Devlet Avlağı
Bayam Devlet Avlağı	Kırkbudak Devlet Avlağı
Boyalı Devlet Avlağı	Koçanlı Devlet Avlağı
Çaldağ Devlet Avlağı	Kuzyaka Devlet Avlağı
Çamkonak Devlet Avlağı	Mergüze Devlet Avlağı
Çöme Devlet Avlağı	Sarıçam Devlet Avlağı
Daday Devlet Avlağı	Sarıkaya Devlet Avlağı
Dağlı Devlet Avlağı	Taşköprü Devlet Avlağı

17.05.2022 karar tarihli ve 27.05.2022 tarihinde yayınlanan 31848 (Mükerrer) sayılı merkez av komisyonu kararıyla Kastamonu ilinde bulunan avlaklar yukarıdaki tabloda listelenmiştir. Bu tablodan da görüleceği üzere Kastamonu'da 42 adet avlak bulunmakta ve bu avlakların tamamı devlet avlaklarından oluşmaktadır (Resmi Gazete, 2022). Şehrin farklı ilçelerinde bulunan ve avlanmaya izin verilen bu avlaklarda av turizmi kapsamında faaliyetler yapılmaktadır.

5. Materyal ve Yöntem

Türkiye, sahip olduğu yaban hayatı sahalarıyla av turizmi kapsamında önemli ekonomik gelirler elde etmektedir. Sahip olunan bu yaban hayatı sahalarından bazıları da Kastamonu ilinde bulunmaktadır. Bu çalışmada kullanılmak üzere, T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı 10. Bölge Müdürlüğü Kastamonu İl Şube Müdürlüğü yetkililerinden Kastamonu il sınırlarında 2021-2022 av mevsiminde gerçekleşen av faaliyetlerine yönelik istatistikler temin edilmiştir. Temin edilen bilgiler; avlanan türler, avlanma ücretleri, avcının uyuşuğu ve avlaklar gibi bilgilerdir. Bu bilgilerden yola çıkılarak, bu çalışmada, Kastamonu ilinde gerçekleşen av faaliyetlerinden ilin mevcut av turizmi durumunu ortaya koymak, elde edilen ekonomik gelir düzeyini belirlemek ve bu düzeyin artırılması ve eksikliklerin saptanarak giderilmesi noktasında ilgili paydaşlar açısından farkındalık oluşturmak amaçlanmaktadır. Bu çalışma, Kastamonu iline gelen avcı turistlerin profillerini farklı açılardan tespit etmesi, Kastamonu'daki av faaliyetlerine yönelik yapılan harcamaların Kastamonu ekonomisine olan katkısının belirlenmesi açısından hem turizm hem de avcılık literatürüne katkı sağlaması ve bundan sonraki yapılacak çalışmalara fayda sağlaması yönünden önem arz etmektedir. Ayrıca, daha önceki bölümlerde belirtildiği üzere, birçok farklı şehir ve/veya ülkenin av turizminden çok ciddi gelirler sağladığı göz önüne alındığında, Kastamonu'daki avcılık ve turizm konusunda söz ve yetki sahibi olan paydaşlar açısından farkındalık oluşturması ve ildeki av turizminin geliştirilmesi için sunulan öneriler yönünden önem arz ettiği düşünülmektedir.

Kastamonu ilindeki av turizmi kapsamında yapılan faaliyetlerin incelendiği bu çalışma, nitel bir çalışmadır. Nitel araştırma; gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama tekniklerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği bir araştırma şeklidir (Yıldırım ve Şimşek, 2005). İncelenen belgelerin analizinde içerik analizi tekniği uygulanmıştır. İçerik analizi, metin içeriğinin toplanması ve analiz edilmesidir. Metin, bir iletişim ortamı görevi gören her türlü yazı, görsel ya da sözlü öğeleri kapsamaktadır. Metin; kitaplar, gazete ya da dergi makaleleri, söylevler, resmi belgeler, reklamlar, filmler, video kayıtları, fotoğraflar, şarkı sözleri gibi öğelerden oluşmaktadır (Neuman, 2014). Bu doğrultuda incelenen belgelerden elde edilen avcının uyuşuğu, avlanan tür, ödenen ücret ve avlak bilgisi gibi unsurlara çalışmada yer verilmiştir.

6. Kastamonu Av Turizmi İstatistikleri

T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı 10. Bölge Müdürlüğü Kastamonu İl Şube Müdürlüğü yetkililerinden elde edilen bilgiler Tablo 2'de verilmiştir. Tabloda 2021-2022 av sezonunda Kastamonu'daki avlaklarda faaliyet gerçekleştiren avcıların ve bu avcılar tarafından avlanan hayvanların sayıları yer almaktadır.

Tablo 2: 2021-2022 Av Sezonundaki Avcı ve Avlanan Hayvan İstatistikleri

Avlanan Tür	2021-2022 Gelen Avcı/Avlanan Hayvan Sayısı				TOPLAM	
	Yerli Avcı Sayısı	Yerli Avcı Tarafından Avlanan Birey Sayısı	Yabancı Avcı Sayısı	Yabancı Avcı Tarafından Avlanan Birey Sayısı	Avcı Sayısı	Avlanan Birey Sayısı
Yaban Domuzu	28	89	20	77	48	166
Kızıl Geyik	9	4	0	0	9	4
Karaca	56	28	3	1	59	29

Toplam	93	121	23	78	116	199
--------	----	-----	----	----	-----	-----

Buna göre, 2021-2022 döneminde Kastamonu’da bulunan avlamlarda 93 yerli ve 23 yabancı olmak üzere toplam 116 avcı turist avlanmıştır. Avlanan hayvanlar arasında ise yaban domuzu, kızıl geyik ve karaca bulunmaktadır. Toplamda 166 adet yaban domuzu avlanırken, bu sayıyı 29 ile karaca takip etmekte ve son olarak da 4 kızıl geyiğin avlandığı görülmektedir. Toplam avlanan hayvan sayısı 199’dur. Belirtilen av sezonunda Kastamonu’da av turizmi faaliyetlerine katılan yabancı avcı turistlere yönelik bazı bilgiler Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3: 2021-2022 Av Sezonunda Kastamonu’ya Gelen Yabancı Avcılara Yönelik Bilgiler

Avlak Adı	Avlanan/Avlanmak İstenen Tür	Avcının Uyuğu	İzin + Avlanma Ücreti (TL)	Katılım Payı (TL)
Ballıdağ Devlet Avlağı	Karaca	Belçika	1982	840
Bayam Devlet Avlağı	Karaca	Rus	1982	840
Dağlı Devlet Avlağı	Karaca	Amerikan	1982	840
Bayam Devlet Avlağı	Yaban Domuzu	Rus	1526	720
Bayam Devlet Avlağı	Yaban Domuzu	Avusturya	1526	720
Dedemdağı Devlet Avlağı	Yaban Domuzu	Alman	1526	720
Mergüze Devlet Avlağı	Yaban Domuzu	İspanyol	1526	720
Sarıçam Devlet Avlağı	Yaban Domuzu	İspanyol	1526	720
Kastamonu Devlet Avlağı	Yaban Domuzu	İspanyol	1526	720
Araç Devlet Avlağı	Yaban Domuzu	İspanyol	1526	720
Çaldağ Devlet Avlağı	Yaban Domuzu	Fransız	1526	720
Dedemdağı Devlet Avlağı	Yaban Domuzu	Fransız	1526	720
Akseki Devlet Avlağı	Yaban Domuzu	Fransız	1526	720
Akseki Devlet Avlağı	Yaban Domuzu	İtalyan	1526	720
Dedemdağı Devlet Avlağı	Yaban Domuzu	İtalyan	1526	720
Dedemdağı Devlet Avlağı	Yaban Domuzu	İrlanda	1526	720
Çaldağ Devlet Avlağı	Yaban Domuzu	İrlanda	1526	720
Akseki Devlet Avlağı	Yaban Domuzu	İrlanda	1526	720
Günlüburun Devlet Avlağı	Yaban Domuzu	Alman	1526	720
Taşköprü Devlet Avlağı	Yaban Domuzu	Alman	1526	720
Dedemdağı Devlet Avlağı	Yaban Domuzu	Fransız	1526	720
Çaldağ Devlet Avlağı	Yaban Domuzu	Fransız	1526	720
Günlüburun Devlet Avlağı	Yaban Domuzu	Alman	1526	720

Buna göre; 2021-2022 av sezonunda yabancı turistler tarafından Kastamonu’da bulunan avlamlardan Ballıdağ, Bayam, Dağlı, Dedemdağı, Mergüze, Sarıçam, Kastamonu, Araç, Çaldağ, Akseki, Günlüburun ve Taşköprü gibi devlet avlakları tercih edilmiştir. Bu avlamlarda yalnızca 2 yaban hayvanının avları gerçekleştirilmiş olup, bunlar; karaca ve yaban domuzudur. Söz konusu av faaliyetlerine katılan yabancı turistlerin Belçika, Rusya, Amerika, Avusturya, Almanya, İspanya, Fransa, İtalya ve İrlanda vatandaşları olduğu belirlenmiştir. Ayrıca, yabancı turistlerin ödedikleri ücret TL olarak kayıtlarda yer aldığından dolayı bu turistlerin ödemelerini hangi para biriminde yaptıkları bilinmemektedir. Karaca avlayan yabancı avcılar izin ücreti ve avlanma ücreti olmak üzere toplam 1.982 TL öderken, yaban domuzu avlayan yabancı turistler ise toplam 1.526 TL ödemişlerdir. 2021-2022 av sezonunda Kastamonu’daki bazı avlamlarda avlanan yabancı turistler toplamda 36.466 TL ücret ödemişlerdir. Bu ücretin 5.946 TL karaca avından, geriye kalan 30.520 TL da yaban domuzu avından elde edilmiştir. Karaca avından elde edilen 5.946 TL’nin 2.520 TL’si, yaban domuzu avından elde edilen 30.520 TL’nin 14.400 TL’si katılım payı olarak ilgili avlakların bulunduğu bölgedeki köylere ödenmiştir. Bu köylere ödenen ücret, toplam 16.920 TL’dir.

Yine aynı av sezonu içerisinde Kastamonu’ya gelen yerli turistlere yönelik bilgiler Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4: 2021-2022 Av Sezonunda Kastamonu'ya Gelen Yerli Avcılara Yönelik Bilgiler

Avlak Adı	Avlanan/Avlanmak İstenen Tür	İzin + Avlanma Ücreti (TL)	Katılım Payı (TL)
Kirazdağı Devlet Avlağı	Yaban Domuzu	1526	720
Dağlı Devlet Avlağı	Yaban Domuzu	1526	720
Kirazdağı Devlet Avlağı	Yaban Domuzu	1526	720
Dağlı Devlet Avlağı	Yaban Domuzu	1526	720
Değirmenciler Devlet Avlağı	Yaban Domuzu	1471	720
Küre Devlet Avlağı	Yaban Domuzu	1471	720
Kırkbudak Devlet Avlağı	Yaban Domuzu	1471	720
Sarıçam Devlet Avlağı	Yaban Domuzu	1471	720
Çöme Devlet Avlağı	Yaban Domuzu	1471	720
Kadıdağı Devlet Avlağı	Yaban Domuzu	1471	720
Kaşçılar Devlet Avlağı	Yaban Domuzu	1471	720
Günlüburun Devlet Avlağı	Yaban Domuzu	1471	720
Devrekani Devlet Avlağı	Yaban Domuzu	1471	720
Ağlı Devlet Avlağı	Yaban Domuzu	1471	720
Kirazdağı Devlet Avlağı	Yaban Domuzu	1526	720
Devrekani Devlet Avlağı	Yaban Domuzu	1526	720
Şenlik Devlet Avlağı	Yaban Domuzu	1471	720
Çöme Devlet Avlağı	Yaban Domuzu	1471	720
Çamkonak Devlet Avlağı	Yaban Domuzu	1471	720
Kastamonu Devlet Avlağı	Yaban Domuzu	1471	720
Çamkonak Devlet Avlağı	Yaban Domuzu	1471	720
Ağlı Devlet Avlağı	Yaban Domuzu	1471	720
Devrekani Devlet Avlağı	Yaban Domuzu	1471	720
Ballıdağ Devlet Avlağı	Yaban Domuzu	1471	720
Çamkonak Devlet Avlağı	Yaban Domuzu	1471	720
Çaldağ Devlet Avlağı	Yaban Domuzu	1471	720
Çaldağ Devlet Avlağı	Yaban Domuzu	1471	720
Dedemdağı Devlet Avlağı	Yaban Domuzu	1471	720
Yaralığöz Devlet Avlağı	Karaca	1982	840
Yaralığöz Devlet Avlağı	Karaca	330	-
Devrekani Devlet Avlağı	Karaca	1982	840
Şenlik Devlet Avlağı	Karaca	1982	840
Şenlik Devlet Avlağı	Karaca	330	-
Ağlı Devlet Avlağı	Karaca	1982	840
Daday Devlet Avlağı	Karaca	1982	840
İğdir Devlet Avlağı	Karaca	1982	840
Sarıçam Devlet Avlağı	Karaca	1982	840
Kadıdağı Devlet Avlağı	Karaca	1982	840
Ağlı Devlet Avlağı	Karaca	1982	840
Kirazdağı Devlet Avlağı	Karaca	1982	840
Sarıkaya Devlet Avlağı	Karaca	1982	840
Kaşçılar Devlet Avlağı	Karaca	1982	840
Kaşçılar Devlet Avlağı	Karaca	1982	840
Çöme Devlet Avlağı	Karaca	1982	840
Aksudere Devlet Avlağı	Karaca	1156	420
Aksudere Devlet Avlağı	Karaca	1156	420
Devrekani Devlet Avlağı	Karaca	1982	840
Dağlı Devlet Avlağı	Karaca	1982	840
Şenlik Devlet Avlağı	Karaca	1982	840
Araç Devlet Avlağı	Karaca	1982	840
Sarıkaya Devlet Avlağı	Karaca	1156	420

Av Turizminin Ekonomik Etkisinin Belirlenmesi: Kastamonu Örneği
Determining the Economic Impact of Hunting Tourism: The Case of Kastamonu

Yaralıgöz Devlet Avlağı	Karaca	1982	840
Gölköy Devlet Avlağı	Karaca	1156	420
Karadere Devlet Avlağı	Karaca	1156	420
İğdir Devlet Avlağı	Karaca	1156	420
Kaşçılar Devlet Avlağı	Karaca	1982	840
Günlüburun Devlet Avlağı	Karaca	1156	420
İstiklal Devlet Avlağı	Karaca	1156	420
İstiklal Devlet Avlağı	Karaca	1156	420
Daday Devlet Avlağı	Karaca	1982	840
Kastamonu Devlet Avlağı	Karaca	1982	840
Çöme Devlet Avlağı	Karaca	1982	840
Değirmenciler Devlet Avlağı	Karaca	1982	840
Çaldağ Devlet Avlağı	Karaca	1982	840
Göynük Devlet Avlağı	Karaca	1982	840
Küre Devlet Avlağı	Karaca	1982	840
Değirmenciler Devlet Avlağı	Karaca	1982	840
Ballıdağ Devlet Avlağı	Karaca	1982	840
Kirazdağı Devlet Avlağı	Karaca	1156	420
Çaldağ Devlet Avlağı	Karaca	1156	420
Araç Devlet Avlağı	Karaca	1156	420
Çamkonak Devlet Avlağı	Karaca	1982	840
Ballıdağ Devlet Avlağı	Karaca	1156	420
Ağlı Devlet Avlağı	Karaca	1156	420
Kadıdağı Devlet Avlağı	Karaca	330	-
Gölköy Devlet Avlağı	Karaca	1982	840
İstiklal Devlet Avlağı	Karaca	330	-
İstiklal Devlet Avlağı	Karaca	330	-
Çamkonak Devlet Avlağı	Karaca	1982	840
İğdir Devlet Avlağı	Karaca	330	-
Boyalı Devlet Avlağı	Karaca	1156	420
Dereyayla Devlet Avlağı	Karaca	1982	840
Boyalı Devlet Avlağı	Karaca	1156	420
Bayam Devlet Avlağı	Karaca	1156	420
Günlüburun Devlet Avlağı	Kızıl Geyik	5565	2550
Boyalı Devlet Avlağı	Kızıl Geyik	5565	2550
Karadere Devlet Avlağı	Kızıl Geyik	14120	6900
Çöme Devlet Avlağı	Kızıl Geyik	5565	2550
Bayam Devlet Avlağı	Kızıl Geyik	5565	2550
Çaldağ Devlet Avlağı	Kızıl Geyik	10580	5100
Boyalı Devlet Avlağı	Kızıl Geyik	5565	2550
Günlüburun Devlet Avlağı	Kızıl Geyik	5565	2550
Sarıçam Devlet Avlağı	Kızıl Geyik	5565	2550

Yukarıdaki tabloya göre, 2021-2022 av sezonu içerisinde Kastamonu'ya gelen yerli avcı turistler tarafından 3 farklı tür yaban hayvanı avlandığı görülmektedir. Bunlar yaban domuzu, karaca ve kızıl geyiktir. Yerli avcılar, ilgili avlaklardaki yaban domuzu avı için izin ücreti ve avlanma ücreti olmak üzere toplamda 41.518 TL ödeme gerçekleştirirken, karaca avı için 87.038 TL ödeme gerçekleştirmiştir. Kızıl geyik avından ise, yerli avcılardan 63.655 TL elde edilmiştir. Bu kapsamda, yerli avcılar toplamda 192.211 TL ödemiştir. Yaban domuzu avından elde edilen 41.518 TL'nin 20.160 TL'si, karaca avından elde edilen 87.038 TL'nin 34.860 TL'si ve kızıl geyik avından elde edilen 63.655 TL'nin 29.850 TL'si, ilgili avlaklardaki köylere ödenmiştir. Bu köylere, toplamda 64.710 TL ödeme gerçekleştirilmiştir. Bazı avcılar, yalnızca izin ücreti ödeyip avlanmadığı için 330 TL ödemiş ve bu izin ücretinden ilgili avlaklarda bulunan köylere katılım payı ödenmemiştir.

7. Sonuç

Av turizminin ülkeler açısından önemli bir ekonomik gelir kaynağı olduğu yadsınamaz bir gerçektir. Bazı ülkeler bu ekonomik geliri daha fazla arttırabilmek için çeşitli yatırımlara, projelere yönelmektedir. Türkiye de coğrafi özellikleriyle av turizmi için oldukça elverişli bir konuma sahiptir. Bu kapsamda Türkiye’de, birçok av turizmi faaliyeti yürütülmektedir. Bu faaliyetlerin yürütüldüğü şehirlerden biri de Kastamonu ilidir. Kastamonu ili, ormanlık alanlarla birlikte birçok yaban hayvanı türüne ev sahipliği yapmaktadır. Bu özellikleriyle Kastamonu’da, karaca, yaban domuzu, geyik, ayı, tilki, kurt, çakal ve tavşan gibi avlanabilecek birçok yaban hayvanı yaşamaktadır. Bunların beslenmesi, kontrollü bir şekilde çoğalması ve nesillerinin devam ettirilmesi için de yaban hayatı geliştirme sahaları mevcut durumdadır. Bu sahalarda gözetim altında olan yaban hayvanları, av turizmi kapsamında değerlendirilmektedir. Kastamonu’da toplamda 42 adet avlak bulunmakta ve bu avlakların tamamı devlet avlağı olarak hizmet vermektedir. Av turizmine katılan turistlerin harcamalarının normal bir turistten çok daha fazla olduğu göz önüne alındığında, Kastamonu gibi av turizmi noktasında elverişli bir destinasyonun, bu özelliği kullanarak ekonomik açıdan gelirini arttırması önemli bir nokta olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu çalışmada Kastamonu’ya gelen avcı turistlerin, bölgeye kattığı ekonomik getirilerin durumunun belirlenmesi ve bu getirilerin seviyesinin arttırılması bağlamında ilgili paydaşlar açısından farkındalık oluşturmak amaçlanmıştır. Çünkü av turizminden en çok faydanın sağlanabilmesi için paydaşların algıları da önem taşımaktadır.

Bu çalışmada 2021-2022 av sezonunda Kastamonu’ya gelen yerli ve yabancı turistlerin toplam 42 devlet avlağına sahip olan Kastamonu’da Bayam Devlet Avlağı, Dedemdağı Devlet Avlağı, Akseki Devlet Avlağı, Kirazdağı Devlet Avlağı, Kaşçılar Devlet Avlağı, Boyalı Devlet Avlağı, Devrekani Devlet Avlağı, Ağıl Devlet Avlağı ve Çöme Devlet Avlağı’nı tercih ettikleri belirlenmiştir. Bazı avlaklar yalnızca bir ya da iki kez tercih edilirken, hiç tercih edilmeyen avlaklar da bulunmaktadır. Bu durumun sebebi olarak ulaşım kolaylığı ve avlanmak istenen yaban hayvanının o bölgede varlığı gibi etkenlerdir. Bu bulgu Yavuz (2018:41) tarafından belirlenmiştir.

Kastamonu’daki avlaklarda 3 farklı av hayvanının avlandığı ve bu hayvanların yaban domuzu, karaca ve kızıl geyik olduğu, bunlar arasında da en fazla avlanan hayvanın 166 kez olmak üzere yaban domuzu olduğu belirlenmiştir. Bu sayıyı 29 ile karaca takip ederken, kızıl geyik ise 4 kez avlanmıştır. Bu durum da Kastamonu’da tercih edilen avlaklarda çoğunlukla yaban domuzu popülasyonu bulunduğunu göstermektedir. Kastamonu’nun sert iklime sahip olması ve yaban domuzlarının sert iklim koşullarında besin ihtiyaçlarını daha iyi karşılayabilmeleri bu popülasyonun yoğunluğunu açıklamaktadır. Özkazanç (2012), yaban domuzlarının yoğun kış (yoğun kar örtüsü) şartlarında daha iyi beslenebildiklerini ve besin ihtiyaçlarını karşılayabilmek için daha güçlü yapıya sahip olduklarını belirtmiştir.

Kastamonu’daki avlaklarda gerçekleşen bu av faaliyetlerinde, yabancı avcı turistler yaban domuzu ve karaca avı için toplamda 36.466 TL, yerli avcı turistler ise yaban domuzu, karaca ve kızıl geyik avı için toplamda 192.211 TL harcama gerçekleştirmiştir. Bu doğrultuda, 2021-2022 av sezonunda Kastamonu’ya gelen avcı turistlerden toplamda 228.677 TL kazanç sağlanmıştır. Yabancı avıcılardan elde edilen 34.466 TL’nin 16.920 TL’si, yerli avıcılardan elde edilen 192.211 TL’nin 64.710 TL’si ilgili avlaklardaki köy tüzel kişiliklerine ödenmiştir. Bu köylere ödenen toplam ücret, 81.630 TL’dir. Bu tutarlar bazı illerdeki av turizmi gelirlerine göre oldukça yüksek durumdayken, bazı illere göre düşük durumdadır. Demir ve Caner (2016), 2013-2016 yılları arasında Erzincan’da av turizminden toplamda 112.770 TL elde edildiği ve bu tutarın 27.124 TL’si köy tüzel kişiliklerine aktarıldığını belirlemiştir. Bu üç yılda elde edilen gelir, Kastamonu’nun bir av sezonunda elde ettiği gelirden oldukça düşük seviyededir. Ulusoy (2016), 2014 yılında, Muğla ilinde gerçekleşen av faaliyetlerinden elde edilen gelirin 524.160 TL olduğunu ve bu gelirin 246.210 TL’sinin köy tüzel kişiliklere verildiğini belirlemiştir. Kastamonu ile kıyaslandığında, av turizminden daha fazla gelir elde edildiği görülmektedir. Bu ücretlere konaklama, araç kiralama, yiyecek-içecek, rehber ve koruma gibi hizmetlerin ücretleri eklendiğinde elde edilen gelir daha da yükselecektir.

Konu ile ilgili şunlar önerilebilir:

- İldeki av turizminin çekicilikleri hem ulusal hem de uluslararası platformlarda tanıtılarak daha fazla potansiyel turiste ulaştırılmalıdır.
- Kastamonu'ya gelen avcı turistlerle görüşerek avlaktardaki sorunlar/geliştirilmesi gereken yönler belirlenmeli ve bu durumlar çözülerek süreklilik sağlanmalıdır.
- Birçok turizm çeşidinde olduğu gibi av turizminin de gelişebilmesi için bu konudaki söz ve yetki sahibi olan bireylere av turizmi konusunda eğitim, kurs ve/veya seminer verilmelidir.
- İldeki avlaktarın tamamının kullanılabilmesi için gerekli çalışmalar yapılarak avcı turistler bu avlaktara yönlendirilmelidir.
- Avlanan/avlanabilen yaban hayvanlarının çeşitliliği sağlanarak daha fazla turistin ilgisi çekilmelidir.
- Av turizminden elde edilen gelirin yine av turizmi için kullanımı sağlanmalıdır. İle gelen avcıların konaklayabilecekleri ve/veya dinlenebilecekleri işletmeler yapılmalı/sayıları artırılmalıdır.
- İlgili avlaktarda denetimler sıklaştırılmalı ve bilinçli avcılık politikası belirlenerek hem yaban hayvanlarının hem de bu hayvanların yaşadığı bölgelerin güvenliği sağlanmalıdır.
- Avcı turistlerin boş zamanlarını değerlendirebilmeleri için alternatif faaliyetler geliştirilmelidir.

Finansman/ Grant Support

Yazar(lar) bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

The author(s) declared that this study has received no financial support.

Çıkar Çatışması/ Conflict of Interest

Yazar(lar) çıkar çatışması bildirmemiştir.

The authors have no conflict of interest to declare.

Yazarların Katkıları/Authors Contributions

Çalışmanın Tasarlanması: Yazar-1 (%50), Yazar-2 (%50)

Conceiving the Study: Author-1 (%50), Author-2 (%50)

Veri Toplanması: Yazar-1 (%50), Yazar-2 (%50)

Data Collection: Author-1 (%50), Author-2 (%50)

Veri Analizi: Yazar-1 (%50), Yazar-2 (%50)

Data Analysis: A Author-1 (%50), Author-2 (%50)

Makale Gönderimi ve Revizyonu: Yazar-1 (%50), Yazar-2 (%50)

Submission and Revision: Author-1 (%50), Author-2 (%50)

Açık Erişim Lisansı/ Open Access License

This work is licensed under Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License (CC BY NC).

Bu makale, Creative Commons Atıf-GayriTicari 4.0 Uluslararası Lisansı (CC BY NC) ile lisanslanmıştır.

Kaynaklar

Av Yönetimi Bilgi Sistemi, <https://avlakharitalari.tarimorman.gov.tr/> (Erişim Tarihi: 22.07.2022)

Başkaya, Ş., Başkaya, E., & Arpacık, A. (2012), Relationship Between Forest Protection and Hunting Tourism in Turkey. *African Journal of Agricultural Research*, 7(42), s.5637-5643.

Bayer, Z. (1992), *Turizme Giriş*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Yayınları.

Demir, M., & Caner, A. M. (2016), Alternatif Turizm Kapsamında Av Turizminin Erzincan İli Turizmine Etkisi Uluslararası Erzincan Sempozyumu, Erzincan Üniversitesi, Erzincan.

Demir, M., Okutucu, M. A., Ağyürek, C., & Güven, M. (2012), Av Turizminin Alternatif Turizm Kapsamında Erzurum İli Turizmine Etkisi (Araştırma). *Batı Akdeniz Ormanlık Araştırma Enstitüsü Dergisi*, 2(14), s.17-34.

- Diler, Z. (2021), Kastamonu İlinde Tarım ve Hayvancılık Faaliyetleri. Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi, 10(4), s.777-796.
- Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü, <https://www.tarimorman.gov.tr/DKMP/Menu/34/Temel-Kavramlar> (Erişim Tarihi: 19.07.2022).
- Ege, Z. (1996), Bir Rekreasyon Türü Olarak Av Turizmi ve Türkiye`de Av Turizminin Geliştirilmesi İle İlgili Bir Model Önerisi, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Güneş, Y. (2009), Av ve Yaban Hayatına Karşı İşlenen Suçlar ve Kabahatler: Mukayeseli Hukuka Dayanan Bir Analiz. Journal of the Faculty of Forestry Istanbul University, 59(2), s.15-29.
- Gürpınar, T. (1999), Av ve Yaban Hayatı Yönetiminde Yeni Yaklaşımlar. Av Günü Dergisi, 31.
- Kastamonu İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, <https://kastamonu.ktb.gov.tr/tr-63883/milli-parklar-ve-korunan-alanlar.html> (Erişim Tarihi: 22.07.2022)
- Kastamonu İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, <https://kastamonu.tarimorman.gov.tr/Menu/46/Cografya-Yapisi> (Erişim Tarihi: 22.07.2022)
- Kayaöz, E. (2009), Cumhuriyet`le Birlikte Türk Avcılığının Gelişimi. ACTA TURCICA Dergisi, 1(1), s.345-356
- Martín-Delgado, L. M., Rengifo-Gallego, J. I., & Sánchez-Martín, J. M. (2020), Hunting Tourism as A Possible Development Tool in Protected Areas of Extremadura, Spain. Land, 9(3), s.86.
- Neuman, L. W. (2014), Basics of Social Research: Qualitative and Quantitative Approaches: Pearson New International Edition. Boston: Pearson Education Limited.
- Olalı, H. & Timur, A. (1988), Turizm Ekonomisi. İzmir: Ofis Ticaret Matbaacılık.
- Olçay, A., Dağlıoğlu, T., & Sürme, M. (2019), Turistleri Av Turizmine Yönelten Nedenlerin Belirlenmesine Yönelik Araştırma. Journal of Recreation and Tourism Research, 6(3), s.285-293.
- Osmonalieva, B. (2007), Bir Turistik Ürün Çeşidi Olarak Av Turizmi ve Kırgızistan`da Av Turizmi. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Özdönmez, M., İstanbullu, T., Akesen, A. & Ekizoğlu, A. (1996), Ormanlık Politikası. İstanbul: İ.Ü Basımevi ve Film Merkezi.
- Özer, O. (2020), Türkiye`nin Av Turizmi Potansiyeli Konusunda Bir Değerlendirme. Journal of Gastronomy Hospitality and Travel, 3(1), s.71-86.
- Özkazanç, N. K. (2012), Sökü Yaban Hayatı Koruma Alanı`nda Tespit Edilen Büyük Memeli Hayvanlar. Bartın Orman Fakültesi Dergisi, 14(21), s.92-99.
- Resmi Gazete, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2022/05/20220527M1-1.pdf> (Erişim Tarihi: 22.07.2022)
- Saçcan, M. (1986), Rekreasyon ve Turizm. İzmir: Cumhuriyet Basım Evi.
- Sarı, C. (2007), Antalya'nın Alternatif Turizm Kaynakları ve Planlaması. (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Şafak, İ. (2003), Türkiye'deki Av Turizmi Uygulamalarının Özel Avlak İşletmelerine Etkileri. Turkish Journal of Forestry, 4(2), s.133-148.
- T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı <https://www.tarimorman.gov.tr/DKMP/Belgeler/Korunan%20Alanlar%20Listesi/6-%20YHGS.pdf> (Erişim Tarihi: 23.07.2022)

- Ukav, İ. (2012), Adıyaman'da Av Turizmi. II. Disiplinlerarası Turizm Araştırmaları Kongresi, Antalya: Akdeniz Üniversitesi.
- Ulusoy, H. (2015), Av Turizminin Kırsal Turizm Açısından Kırsal Kalkınma Üzerindeki Etkisinin İrdelenmesi. Türk Bilimsel Derlemeler Dergisi, (2), s.74-80.
- Ulusoy, H. (2016), Muğla İli Av Turizminin İlin Ekonomisi ve Kırsal Kalkınması Üzerindeki Etkisinin İrdelenmesi. International Journal of Social and Economic Sciences, 6(2), s.52-57.
- Umar, S. (1993), Av Hayvanları ve Avcılığın Düzenlenmesi, T.C. Orman Bakanlığı 1. Ormancılık Şurası Tebliđler ve Ön Çalışma Grubu Raporları (Cilt 2), Ankara.
- Unur, K. (2000), Av Turizminin Hukuksal Açıda İncelenmesi. Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2(2),
- Yarcı, G. (2009), Osmanlıda Avcılık Yasaları. Acta Turcica Çevrimiçi Tematik Türkoloji Dergisi.
- Yavuz, E. (2018), Giresun İlinde Avcı Profilinin Belirlenmesi ve Yaban Hayatı İnsan Çatışması. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Bartın Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Bartın.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2005), Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Teknikleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldızbakan, A., & Keleş, H. (2011), Yaban Keçisi (Capra Aegagrus Erleben 1777) Avının Mersin İli Turizm ve Ekonomisine Katkısı. I. Ulusal Akdeniz Orman ve Çevre Sempozyumu. Kahramanmarař Sütçü İmam Üniversitesi.